

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ARAK

Romániában
Egész évre — — 620
Félévre — — 320
Negyedévre — — 170
Egy hónapra — — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3.50
Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1.50 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 184. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Tisri 29 — 1923 október 9 Kedd

**Az Uj Kelet hétfő reggeli száma
vállalatunk igazgatóságának az
Uj Kelet szedőszemélyzetével tá-
madt munkabér-konfliktusa miatt
nem jelenhetett meg. A megindult
békéltetési tárgyalások hétfőn a
késő esti órákban értek véget és
emiatt lapunk mai száma csak kor-
látolt terjedelemben jelenhetik meg**

Jogilag is érvénybe lépett a Palesztina-mandátum

A nagy mű, amelynek alapjait Herzl
Tivadar rakta le s amelyen egy emberöltő
zsidósága dolgozott, ezekben a napokban nyert
végeleges befejezést. A Palesztina-mandátum,
amelyet az angol kormány ténylegesen már
hosszabb idő óta gyakorol, ezekben a napok-
ban vált jogilag is nemzetközileg elismert
ténnyé. Genfi jelentés szerint a népszövetségi
tanács szeptember 29-én tartott zárt ülésén
tudomásul vette, hogy az olasz és francia kor-
mányok között megegyezés jött létre a szíriai
francia mandátum gyakorlására vonatkozólag.
E megegyezés következményeként úgy a szíriai,
mint a palesztinai angol mandátum jogilag is
teljes érvényre emelkedik. Tudvalevőleg a
palesztinai angol mandátum ratifikálása alkalmá-
val 1922 júliusában kimondotta a népszövet-
ségi tanács, hogy Anglia gyakorolhatja ugyan
egyelőre a mandátumban biztosított jogokat,
de jogilag csak a szíriai francia mandátummal
egyeidőleg lép életbe, míhlyt az olasz és
francia kormányok bizonyos vitás kérdésekben
megegyezésre jutnak. Azt a tényt, hogy a
Palesztina-mandátum eddig *de jure* nem volt
érvényben, az anticionista agitáció alaposan
kihasználta és minduntalan igyekezett ezen a
lényegtelen kis résen keresztül is áttörni a
zsidó Palesztina tervét. Most ez a kis rés is be-
törtött és Herzl álma a „charter“, a zsidó
államalapítás internacionális jogi biztosítéka
teljes hatállyal megvalósult.

Mint már annyiszor, ebből az alkalomból
is, amely kétségtelenül örömteljes eseménye a
zsidóságnak, felvetődik a nagy és nyomasztó
kérdés, vajjon lesz-e elegendő erő és áldozat-
készség a zsidó népben, hogy élni is tudjon
jogával, amely most már csorbitatlanul és meg-
támadhatatlanul birtokában van. A harmincéves
kör, amely a bázeli városháza tanácstermében
indult utjára, amikor megformulálták a cioniz-
mus programját s egyetlen mondatba sűrűsítet-
ték össze a hazátlan nép követelését, most be-
zárult. A politikai cionizmus megvalósította első
célkitűzését, a zsidó nemzeti otthon felépítése
a nemzetközi jog értelmében biztosítva van.
Politikailag és jogilag a mandátumot erőtelje-
sebben és precízebben biztosítani nem lehet. A
népek megtették a zsidósággal szemben vállalt
kötelezettségüket. Most csak rajtunk áll, hogy él-
jünk is a joggal, amelyet kezünkbe adtak. Rajtunk
áll, hogy Palesztina csakugyan otthona és ha-
zája legyen az üldözötteknek, a földönfutók-
nak. Ebben a kétségtelenül gigantikus munká-
ban több támogatást kívülről nem várhatunk
és csak saját erőnkre támaszkodhatunk. Ha
lesz bennünk elegendő önfeláldozás és lelki
nagyság, ha meg tudjuk érteni azt a nagy pa-
rancsot, mely a most végleg szentesített man-
dátum szerződésből felénk száll, akkor a jog,
amely ma még csak halott betűk koporsójában
pihen, kilép az életbe és boldog valósággá lesz.

Forradalom Északportugáliában

Madrid, okt. 8. Északportugáliában forra-
dalom tört ki. Proklamálták a hadijogot. A
forradalom a konzervatív ellenzék körében
keletkezett és Gomez elnök ellen irányul, aki
a kormányzást szombaton vette át.

Stresemann nagy beszéde a birodalmi gyűlésen Bemutakozott az új kormány. A kancellár hajlandó törvénytörés előtt felelni a passzív ellenállás beszüntetéséért

(Berlin, okt. 8. Az Uj Kelet tudósítójától.)
A birodalmi gyűlés — a kabinet átszervezése
után — szombaton délután félháromkor összeült.
Loebe elnök, miután a miniszterek bevo-
nultak a terembe, megnyitotta az ülést. Ami-
kor Stresemann kancellár a szónoki emelvényre
lépett, a kommunisták ezt kiáltották felé:
— A színpad mögött Stinnes szól!

Stresemann: Megnyugtathatom az urakat,
Stinnesnek semmi része nincsen a kabinet újá-
szervezésében.

A kancellár: ezután bemutatta az új kor-
mánytagokat, majd a legutóbbi kormányvál-
ságot ért kritikával foglalkozva, így folytatta:
— A passzív ellenállást meg kellett szün-
tetni. Az a szemrehányás, hogy „a kormány
kapitulált“ tökéletes félreértés az ellenállás
megszüntetésének. Talán csak nem hiszik a
túlzó nacionalisták, hogy a világ legerősebb
hadereje kivonul a megszállott területről, ami-
kor a Ruhr-vidéket éppen a tárgyalások felté-
telül tartják okkupálva. Az ellenállást nem
Poincaré ur kedvéért szüntették meg, hanem
azért, mert nem bírtuk tovább folytatni. A
folytatása egyenlő lett volna Németország tel-
jes pénzügyi összeomlásával. Németország be-

bizonyította jószándékát. Most Franciaországnak
kell bizonyosságot tenni.

Tettemért kész vagyok minden állami
törvénytörés előtt felelni.

Franciaországot felszólítom innen, tegyen bi-
zonyosságot arról, hogy terve nem annexió.
Mienk a föld, mienk az ország, mienk a fel-
ségi jog. Ez így van és így marad.

A kancellár ezután rátér annak megoko-
lására, miért hirdették ki a kormányválság alatt
az ostromállapotot.

— Az izgalom napjaiban nem volt szabad
tűrni, hogy felforgató tendenciák rázzák meg
belülről a birodalmat. A bajor kormánynak
szintén kivételes eszközöz kellett folyamodnia.
A Bajorországban dúló mozgalom bevallott célja
az volt, hogy

Berlin ellen vonuljanak.

A kancellár végül abbéli reményének adott
kifejezést, hogy a birodalmi és a bajor intéz-
kedések jól megférnek egymás mellett. Mind-
kettő célja, hogy a birodalom hatalmát és
jogait megvédje.

Stresemann beszédét a többség tetszéssel
fogadta. Csúpan a német nemzetiek és a kommu-
nisták tüntettek ellene. A kormánynyilatkozat
feletti vita kedden kezdődik meg.

A kolozsvári görögkeleti székesegyház alapkövetétele Károly trónörökös az ünnepélyes fogadtatás. Az ünnepélyes fogadtatás. A trónörökös és a kormány tagjainak beszéde

(Kolozsvár, október 8. Az Uj Kelet tudósi-
tójától.) Vasárnap délelőtt impozáns külső keretek
között ülte meg Erdély románsága a kolozsvári
görögkeleti székesegyház alapkövetételek ünnep-
ségét. A nagyjelentőségű aktuson Károly trónörökös,
Bratianu Jonel miniszterelnök, a kormány több
tagja, valamint az egyházi és politikai élet számos
vezéralakja résztvett. A zöld galyakkal feldíszített
állomás perronját már a kora reggeli órákban meg-
töltötték a magas vendégeket váró küldöttségek tagjai.

A hadtestparancsnokság képviselőjében Petala
tábornok teljes törzskarával, a vármegye képvise-
letében Muresan Septimiu prefektus főtitkárjával,
a város képviselőjében Utalea polgármester jelent
meg. A küldöttségek tagjai között Isac Emil
művészeti felügyelő, dr. Peter Julian marosvásár-
helyi prefektus, Seni Valér tankerületi főigazgató
is megjelentek.

Az állomás előtti térségen felsorakozott a
környékbéli falvak ünnepő lakossága. Kivonult az
állomásra a kolozsvári helyőrség diszszázada, va-
lamint a helybeli román iskolák cserkészcsapata.
Az üdvözlésre összegyűlt hatalmas embertömeg az
állomástól a vashidig terjedő utvonatig zsufolásig
megtöltötte.

Megérkezik a trónörökös vonata

Pontban tíz órakor a perronon várakozó kö-
zönség dörgő hurrája közepette robogott be a ven-
dégek vonata. Elsőnek Károly trónörökös szállt ki
a vonatból. A katonazenekar rázendített a király-
himnuszra, a perron közönsége kalaplevéve, fesse-
sen tisztelgett a trónörökös előtt, aki a nevével el-
nevezett vadászrezend ezredesi uniformisában érke-
zett az ünnepségre. A trónörökös barátságosan fo-
gott kezett a küldöttségek vezetőivel, a kíséretében
lévő Bratianu, Florescu, Mosoiu és Banu minisz-
terek, valamint Pimen moldvai metropolita fej-
böltással üdvözlötte a tisztelgőket. A tisztelgők
között a román nőegylet vezetősége is megjelent
és hódolatuk jeléül virágcsokrot nyújtottak át a
román trónvárományosának. A vendégek autóba
ültek és az ünnepség színhelyére hajtottak, ahol
az ünnepők ezrei várakoztak az ünnepség elke-
zésére.

Leteszik a görögkeleti székes- egyház alapkövét

A kisparkban hatalmas embergyűrű vette kö-
rül a deszkából összerótt emelvényt, amelyre a szé-
kesegyház falának első sor tégláit emelték. A te-
szesen sorakozó diszszázad kettős sora között vo-
nult el a trónörökös a kormány tagjai és Petala
tábornok kíséretében. A menetet teljes egyházi or-
natásban a görögkeleti székesegyház képviselői
rekesztették be. Az ünnepi misét Balan erdélyi
metropolita és Iván görögkeleti püspök celeb-
rálta. A mise befejezése után Károly trónörö-
kös, a kormány tagjai, a vármegye és a vá-
ros képviselői leszálltak az alapkövhöz. Balan metro-
polita beszentelte az alapkövet, majd átadta Károly
trónörökösnek a vakolókanalat, aki elsőnek ön-
tötte végig malterrel az első téglasort. A vakoló-
kanál ezután kézről-kézre járt a kormány tagjai és
az egyházi főméltóságok között. Ezután Balan
metropolita felolvassa az alapítólevelet. Az alapító-
levelet elhelyezik az alapköben, az alapkövet rá-
illesztették a téglasorra és a vendégek mindenike egy-
egy kalapácsütéssel szimbolizálta az alapkö letételét.

A beszentelés után az ünnepi beszédekre ke-
rült a sor. Balan metropolita és Iván püspök után
Károly trónörökös beszél.

Károly trónörökös beszél

— Nagyok és magasztosak cselekedeteid,
Isten Egy ősi álom válik valóra a kolozsvári kated-
rális építésével, Stetan Cel Marenek négyszázéves
álma. Ennek a templomnak az építésében nemcsak
építészeti kell látni, hanem szimbólumot is, egy
tisztá román szimbólumot. Mint a történelmi idők-
ben a románok ellenségeik felett aratott győzelmeik
jeléül és Istennek hálául templomot építettek, úgy
mi is templomot alapítunk Isten dicsőségéül és
annak jeléül, hogy elértük legrégebbi ideálunkat.
Ez a templom a béke szimbóluma, mert temlo-
mot alapítani nem jelent egyebet, mint Románia
békes küldetését kifejezésre juttatni. Romániának
ugyan is kötelessége békét és megértést hirdetni
polgárai között. Hiszem, hogy ezektől az érzésektől
vön áthatva minden romániai polgár ezen a napon
és hiszem, hogy az Istenhez szálló imák az egész
egyesült románság szívéből szállanak az ég felé.

A trónörökös beszédét szünni nem akaró éljenzés és tapsvihar követte. Ezután Timen moldvai érsek az egyház nevében, Banu kultuszminiszter a kormány nevében, Goldis az Astra nevében méltatta a nap jelentőségét. Az utolsó beszédet Utelea primár tartotta, aki Kolozsvár város nevében méltatta az alapkövetélet fontosságát s azt a szerepet, amelyet a katedrális hivatva van betölteni. Utelea primár beszéde után az imponzáns ünnepség véget ért.

A bankett

Délután egy órakor Iván püspök Szentegyház-utcai lakásán és Muresan prefektusnál fogadtatások voltak, két órakor pedig a Newyorkban közebed következett, amelyen a magas vendégeken és a román közélet reprezentánsain kívül Ferencz József unitárius püspök és Nagy Károly református püspök is résztvettek. A közebed után Bratianu miniszterelnök a liberális párt pártkörének felavatásán vett részt. Károly trónörökös a szamosfalvi repülőtelepet tekintette meg. Résztvettek a vendégek a román színház diszeloadásán is. Bratianu miniszterelnök még az esti gyorsal tovább utazott Nagyváradra, Károly trónörökös pedig, aki Petala tábornok vendége, hétfőn utazott el Kolozsvárról és meglátogatja a tüzkárosult falvakat.

Szükséglakásokat építenek Máramaroszigeten

A zsidó társadalom akciója

(Máramarosziget, okt. 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új lakbérleti törvény életbelépesése Máramaroszigeten is mindinkább érezteti hatását. Egyes háztulajdonosok, élve a nekik biztosított jogaikkal, teljesen megfélemedtek a humanitás legelmebbi törvényeiről és minden a rendelkezésükre álló eszközt felhasználva arra, hogy a nekik kellemetlen lakóktól megszabaduljanak. Redszerint a házbér késedelmes fizetése szolgál nekik erre ürügyül és így egymásután kerülnek utárra olyan földhözragadt szegény emberek, kik a mai nyomoruságos viszonyok miatt házbérüket nem tudják pontosan fizetni. Számos többgyermekes család kóborol így a városban minden kilátás nélkül, hogy fáradt, gondterhes fejüket a beköszöntő zord télen valahol lehajthassák.

E tarthatatlan állapot megszüntetésére a máramaroszigeti zsidó társadalom akciót kezdett, hogy a hajléktalanok számára ötven egy-szobakonyhás szükséglakást építsen még a tél beköszöntése előtt. Az akció élén Stern Fischl hitközségi elnök, Fuchs Ede, a helybeli „Joint” elnöke és a Zs. N. Szövetség igazgatósági tagja állanak. A szükséges telket a város fogja e célra rendelkezésére bocsátani.

A múlt héten tartották az első gyűlést ebben az ügyben. A gyűlésen, melyen mindkét hitközség vezetőemberei továbbá a „Joint” és a Zs. N. Szövetség megbízottai vettek részt, megválasztották az előkészítőbizottságot, mely nyomban munkához látott. Felhívást bocsátott ki a város zsidó lakosságához az akció támogatására és hogy Szimchat-Tóra napján az összes imaházakban erre a célra adakozzanak. A felhívás nyomán városszerte megmozdult a zsidóság és az első napi gyűjtés máris tekintélyes összeget eredményezett. Az ortodox hitközség egy nagyobb összeget szavazott meg erre a célra és a „Joint” is kilátásba helyezte az akció támogatását, amennyiben a helybeli zsidóság a maga részéről is ki fogja venni részét az áldozathozatalból.

Az eddigi eredményből ítélve, biztosra vehető, hogy a kívánt siker nem fog elmaradni és a tére ötven nyomorgó és didergő zsidó család emberséges otthonhoz fog kerülni.

Ez az akció buzdító példát szolgálhatna egy másik nem kevésbé fontos probléma megoldására, nevezetesen egy zsidó iskola felállítására. A zsidó iskola vajudó kérdése, mely országszerte a zsidóságot a legnagyobb erőmegfeszítésre készíti, ugylátszik ebben a huszezer zsidó lelket számláló városban nem talált megértésre és eddig még egyetlen lépés sem történt a megoldása irányában, jóllehet némi igyekezettel ezen a téren is a legsikeresebb munkát lehetne produkálni, mert a szülők a legnagyobb áldozatkészségre volnának hajlandók, ha gyermekeiknek zsidó nevelést tudnának biztosítani. De sajnos, még nem akadt ember, aki az iskolaügyet komolyan a szívére venné és az annyira sürgős zsidó iskolaépítési akciót megkezdené.

Nincs megegyezés a külföldi hitelezőkkel.

Az összes hitelezőkre kiterjesztik a manchesteri egyezményt. Háromhónapos moratórium

(Bukarest, október 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Azok a tárgyalások, melyeket a román kormány Alphauttal, a francia, olasz, belga és svájci hitelezők képviselőjével megkezdett, holtpontra jutottak. A francia hitelezők ugyanis azt kívánták, hogy a külföldi adósságok hivatala által kibocsátott igazolványokat olyan

hitellevelekkel cserjék ki,

amelyek szabad forgalom tárgyát képezzék az országban s amelyeket a román közpénztárak bármikor beváltanának. Ezt a feltételt a kormány nem fogadhatta el.

Pénzügyi körökben rossz benyomást keltett a

tárgyalások megszakadásának híre s megvannak győződve, hogy amennyiben a francia hitelezők nem vonják vissza elfogadhatatlan követelésüket, rájuk is

kiterjesztik az angol hitelezőkkel kötött manchesteri és londoni egyezményt,

minden újabb tárgyalás és módosítás nélkül.

A „Dimineata” értesülése szerint a kereskedők és a külföldi hitelezők között újabb tárgyalások fognak megkezdődni. Erre való tekintettel a parlament összehívása alkalmával a román kereskedők részére újabb három hónapos moratóriumot fognak megszavazni.

Csehszlovákiában megindul az állami repülőgépforgalom

Egyelőre huszonegy gépet helyeznek forgalomba. A főbb vonalak: Prága—Pozsony és Prága—Ungvár. Az utazás ára: gyorsvonat első osztály

(Prága, okt. 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Csehszlovákia a közép-európai viszonylatokban eddig is a legjobb közlekedési viszonyokkal rendelkező állam volt. A napokban pedig ismét olyan lépéssel tökéletesült a forgalom, amely méltó arra, hogy követésre találjon a többi szomszédos államokban is. A cseh kormány az állami vasutak és hajók mellett állami repülőgépeket helyez forgalomba a belső nagyobb városai között. A cseh kormány, amely minden intézkedésénél elsősorban a tömegszükségletet tartja szem előtt, a repülőgépet alig igyekszik luxusban föléje helyezni a rendes gyorsvonatoknak.

A prága—pozsonyi repülőgépforgalom, amelyről röviden hírt adtunk, néhány nap múlva megnyílik. A forgalmat a „Csehszlovák Állami Repülőtársaság” fogja lebonyolítani, amely nemcsak a egész országra kiterjedő hálózatot létesít.

Az első repülőgép október 10-én indul Prágából Pozsonyba és ha az időjárás megengedi, a repülőforgalom egész télen át rendszeres lesz. Huszonegy repülőgépet állítanak az utazó-

A mai valutapiac

Nagy a kereslet külföldi értékekben

(Kolozsvár, október 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A szokásos hétfő délelőtti üzletelenség-gel indult Kolozsváron a mai piac. Dél felé erősebben megindultak a kötések és osztrák koronát 328—330-cal, belső magyar koronát 148—150-nel, szokolt 6:34—6:38-cal, fontot 978—985-tel, francia frankot 12:90—13:00-mal, svájci frankot 38:45—38:60-nal, lírát 9:75—9:80-nal, dollárt 215—216-tal kínáltak. Külföldi magyar korona még mindig nincs a piacon. Tekintettel arra, hogy a francia frank erősen emelkedett Zürichben, délután a nyugati értékek ellanyhultak. Estefelé azonban szokatlan nagy kereslet indult meg a külföldi devizák iránt, de a déli árfolyamokon felül nem lehetett kapni. A nagy kereslet azzal magyarázható, hogy a kereskedők fedezni akarják magukat.

Október 8-án 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

9000—8800 külf. magyar koronát,
14800—15000 bef. magyar koronát,
7:69—7:65 francia frankot,
2:57—2:59 svájci frankot,
0:46:52—0:46 dollárt,
10:20—10:10 olasz lírát,
32800—33000 osztrák koronát,
15:80—15:77 cseh koronát,
0:10:20—0:10:15 font sterlinget.

Valutapiac október 8-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1275, London 990, Newyork 217, Róma 980, Zürich 3800, Prága 640, Bécs 3100, Budapest 128, Varsó —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 800, márka —, leva 298, török lira 127, font sterling 987, francia frank 1290, svájci frank 38 1/2, olasz lira 975, drachma 410, dinár 235, dollár 222, lengyel márka 70, osztr. korona 31, magyar korona 70, cseh korona 635.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 75—75, Newyork 559—559, London 2546—2543—, Páris 33:15—33:60, Milano 2517 1/2—2540, Prága 1646—1655, Budapest 300—300, Belgrad 645—645, Bukarest 257:5—257:5, Varsó 10—10, Bécs 78 5/8, Bécs lebélyezett 78:5.

közönség rendelkezésére. Ezek részben személyszállító Limouzin-gépek, részben A—15 típusú postagépek. A légi utazás tarifája csak valamivel lesz drágább a prága—pozsonyi gyorsvonat első osztályánál. Minden utas tizenöt kilogram személypodgyaszt vihet magával. A legközelebbi napokban részletes menetrend jelenik meg. A társaság műszaki igazgatójaul a kbelyi katonai repülőtelep egyik parancsnokát, Hupner őrnagyot nevezték ki.

Az állami repülőgépek egyelőre csak Prága és Pozsony között közlekednek, leszállás nélkül. A jövő évben azonban, amikor elkészül a brünni repülőter, a repülőgépek itt pihenőt fognak tartani. Nemsokára pedig megnyitják, Kassán keresztül, a prága—ungvári vonalat.

A repülőgéphálózatba a nyári hónapok alatt bekapcsolják a nagyobb fürdőket, így Marienbadot a Prága—Eger—London vonalba, Pöstyént pedig a Prága—Pozsony vonalba.

A repülőgépjáratok megindításától különösen az idegenforgalom erős fellendülését várják.

Páris. Nyitás: London 7565, Newyork 1662—, Berlin 350, Róma 76:25, Prága 49:10, Bukarest 780, Zürich 297, Bécs —, Varsó —.

A budapesti devizaközponthivatalos árfolyamai: Lej 94—107, márka 35—65, francia frank, 1150—1216, lengyel márka 4—565, dinár 223—237, dollár 19.400—20.250, osztrák korona 2740—2960, lira 880—935, napoleon 69000, font sterling 88700—92600, szokol 573—616.

Cáfolták a kormány átszervezéséről szóló híreket

Bukarest, október 8. A lapoknak a kormány átszervezéséről közölt híreszteléseit hivatalos helyről alaptalanoknak jelentik ki. Egyes miniszterek lemondásáról, a tárcaeserekről, valamint egyes új miniszterek kinevezéséről szóló verziók teljesen hamisak, amint valótlán az a hír is, hogy a miniszterelnök a pénteki minisztertanácson felszólította összes kollégáit, adják be lemondásukat. Mindezek a hírek teljesen komolytalanok. A kormányban bizonyos változások a parlament megnyitása előtt be fognak következni, de ezekre nézve egyelőre semmi biztosat nem lehet tudni.

Szabadzóna a szalonikii kikötőhöz

Athén, okt. 8. Görögország és Jugoszlávia között szerződés jött létre, amely szerint Jugoszlávia számára szabadzónát biztosít Görögország a szalonikii kikötőhöz. A szerződés a ratifikálás után husz nappal lép életbe.

Incidens Görögország és Törökország között

Konstantinápoly, október 8. Az angorai kormány Ecumenic konstantinápolyi patriarka helyettesévé egy anatóliai lelkészt, Diftymet nevezte ki. Az egész görög sajtó hevesen tiltakozik eme kinevezés ellen, amely megsérti a Jausannei békeszerződésnek a patriarkatus vezetésére vonatkozó rendelkezését. A lapok felhívják a görög kormányt, interveniáljon azonnal Angorában, vagy pedig helyezze át a patriarkatus székhelyét Konstantinápolyból Athénbe.

* Désre „Holzer” női kabátok érkeztek „Frank” divatruházba.

Az Uj Kelet az e napilapja. Felelős szerkesztő: Az Uj Kelet cikkjelölésével: Örcsaniában és k. Rador Publ. hirdetés ir. Hírfizetési árak: félévre 320

— Pénzü és Franciaors. risba érkezett or. zója sikeresen k. körökkel és így állt a gazdasági

— Két é szerződéseket idei lakbértörvé 24-ikéig hossza vényét. A felek nyesítése a lak volna maga utá szövetsége óriás dekében, hogy bitsák. Florescu minisztertanács képviselői előtt latának alapelve a felek rendelke a békeszerződés. A meghosszabb év, hanem két natkozólag. Am hanem az üzlet leti ideje is ki állapítása azot lakások bére f háromszorosa f lethelyiségek és bíróságok fogják vételével megál

— Vámu Bernből jelenté után elfogadta vámuunió-szerződ fennállott a ké

— Kim Szófiából jelen intézett a prefé bánjanak jól a addig, míg a k a letartóztatnak eszköze volt.

— Az e karestből jelen bankjai a mult rülni, de egyfé vonási fenyege miatti a tervet hire jár, hogy ismét felveszik gedélyezze, hog sági és pénzüg

— Kiral rendezőjét. L Színház törend haza indult Fa elé ért, megd ajtó nyitva va tett arról, hog rényei fel volt valamelyes érte Izsó Miklós os rendező kára n megvette a felj

— Jegy jelentik: A na szövegezett ma niszteréhez sz gróf vagonalk tet arra, hogy a világháboru nusított politik het eljárás in amely előreláth pestre, Cambou

— Meg jelentik: A álló szabadná buza árának dülő tendenc töttek vagono

Uj Kelet

harmónapos

hire s megvannak
encia hitelezők nem
telésüket, rájuk is
zökkel kötött
egyezményt,
aitás nélkül.

szert a kereske-
t ujabbi tárgya-
való tekintettel a
a román kereske-
pos moratóriumot

Prágai

alak: Prága-
osztály

résben személy-
A-15 típusu
aja csak valami-
sonyi gyorsvonat
tizenöt kilogram
l. A legközelebbi
d jelenik meg.
a kbelyi katonai
Hupner őrnagyot

előre csak Prága
leszállás nélkül.
kor elkészül a
ek itt pihenőt
dig megnyitják,
vári vonalat.

nyári hónapok
fürdőket, így
ondon vonalba,
ny vonalba.

adításától külö-
os fellendülését

Newyork 1662—
49-10, Bukarest

ivatalos árfolya-
5, francia frank,
565, dinár 223—
osztrák korona
napoleon 69000,
l 573—616.

Arvezéséről

apoknak a kor-
szteléseit hiva-
entik ki. Egyes
cacserekről, va-
vezéséről szóló
t valótlan az a
pénteki mi-
szes kollégáit,
ek a hírek tel-
yban bizonyos
ya előtt be fog-
egyelőre serami

kikötőhöz

és Jugoszlávia
y szerint Jugo-
t Görögország a
ratifikálás után

és Török-

Az angorai kor-
atriarka helyet-
imet nevezte ki.
szokik emé kine-
sannei békeszer-
vonatkozó ren-
örög kormányt,
vagy pedig he-
ét Konstantiná-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Országában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

Hirdetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

— **Pénzügyi összeköttetés Oroszország és Franciaország közt.** Párisból jelentik: A Párisba érkezett orosz állami pénzügytisztek főkormányzója sikeresen befejezte tárgyalásait a francia bankörökkel és így a két ország között ismét helyreállt a gazdasági összeköttetés.

— **Két évvel meghosszabbítják a lakbér-szerződéseket.** Néhány hónap múlva lejár az idei lakbértörvény hatálya, amely 1924 március 24-ikéig hosszabbította meg a bérszerződések érvényét. A felek szabad rendelkezési jogának érvényesítése a lakberek nagymérvű drágulását vonta volna maga után. Eppen ezért a bukaresti lakók szövetsége óriási propagandát fejtett ki annak érdekében, hogy a bérleti jogviszonyt meghosszabbítsák. Florescu igazságügyminiszter a legutóbbi minisztertanácsról való távozása alkalmából a saját képviselői előtt ismertette új lakbérleti törvényjavaslatának alapelveit. Az új törvény nem állítja vissza a felek rendelkezési szabadságát, hanem elrendeli a békeszerződések automatikus meghosszabbítását. A meghosszabbítás időtartama ezuttal nem is egy év, hanem két esztendő mindennemű bérletre vonatkozólag. Amint látható, tehát nemcsak a lakások, hanem az üzletek, műhelyek, raktárhelyiségek bérleti ideje is kitoldódik két évvel. A bérösszeg megállapítása azonban különbözőképpen történik. A lakások bére fejében az 1916. évi bérérték eddigi háromszorosa fejében négyszerest kell fizetni. Üzlethelyiségek és egyéb üzemi helyiségek bérét a bíróságok fogják az összes körülmények figyelembevételével megállapítani.

— **Vámunió Svájc és Lichtenstein között.** Bernből jelentik: A svájci parlament hosszas vita után elfogadta a Lichtenstein-hercegséggel való vámunió-szerződést. A postunió már régebben fennállott a két állam között.

— **Kimélik a bolgár kommunistákat.** Szófiából jelentik: A belügyminiszter rendeletet intézett a prefektusokhoz, amelyben felhívja őket, bánjanak jól az elfogott kommunistákkal, mindaddig, míg a bíróság nem ítélik felettük, mert a letartóztatott legnagyobb része csak az agitátorok eszköze volt.

— **Az erdélyi Bankgyesület sorsa.** Bukarestből jelenti az „Argus”: Erdélyi kisebbségi bankjai a mult évben szindikátusba akartak tömörülni, de egyfelől a Banca Nationala hitelmegvonási fenyegetése, másrészt a kormány tialma miatt a tervet nem lehetett megvalósítani. Most hire jár, hogy a kisebbségi pénzügytisztek rövidesen ismét felveszik a tárgyalásokat a kormánnyal, engedélyezze, hogy a Bankgyesület kizárólag gazdasági és pénzügyi célkitűzésekkel megalakulhasson.

— **Kirabolták a magyar színház fő-rendezőjét.** Izsó Miklós, a kolozsvári Magyar Színház főrendezője szombaton este tízezer órákor haza indult Farkas-utcai lakására. Midőn szobája elé ért, megdöbbenve állapította meg, hogy az ajtó nyitva van. A szobában azután meggyőződhetett arról, hogy lakásában tolvajok jártak. Szekrényei fel voltak nyitva s minden eltűnt, ami valamelyes értéket képviselt. A tolvajok ellopták Izsó Miklós összes ruha- és felszerelését. A fő-rendező kára mintegy tizenötezer lejre rug. Izsó megtette a feljelentést a rendőrségen.

— **Jegyzék Magyarországhoz.** Párisból jelentik: A nagykövetség tanácsa tegnap jegyzéket szövegezett meg, amelyet Magyarország külügyminiszteréhez szándékozik eljuttatni Károlyi Mihály gróf vagyonekbevételei ügyében. A jegyzék emlékeztet arra, hogy a trianoni békeszerződés értelmében a világháború vagy a forradalmak ideje alatt tanúsított politikai magatartásért senki ellen sem lehet eljárást indítani és lefolytatni. A jegyzéket, amely előreláthatólag a napokban érkezik Budapestre, Cambon nagykövet írta alá.

— **Megdrágult a buza.** Bukarestből jelentik: A fehérlist exportjának küszöbönálló szabadátételének híre befolyással volt a buza árának alakulására. Pár nap óta szilárduló tendenciával nagyobb tranzakciókat kötöttek vagononként negyvenkétezer lejlel.

* **Orvosi hír.** Dr. Weinberger Zsigmond orthopaed, a bécsi orthopaed-sebészeti klinika volt orvosa, rendelését Str. Memorandului (Unió-utca) 24 alatt megkezdte. (Quarz, Diathermia, Massage, Zanderkezelés.)

— **Lázadás egy amerikai fegyházban.** Newyorkból táviratozzák: Az Eddy-vill nevű fegyház rabjai munka közben fellázadtak és számos őröt súlyosan megsebesítettek. A rendőrség nagyobb különítménye csak hosszas és véres küzdelem után tudta az elbarrikádózott rabokat megadásra kényszeríteni.

* **Orvosi hír.** Dr. Kis Árpád a bécsi gyermek-klinika és Karolina gyermek-kórház volt segédorvosa rendelését Str. N. Jorga (Jókai-utca) 21 alatt megkezdte.

* **Székrekedés.** Korányi tanár, az országos igazságügyi orvosi tanács néhai elnöke, megállapította, hogy a **Ferenc József** keserűvíz gyors, biztos és enyhe, fájdalom nélkül ható természetes hashajtó. (4)

* **Kézimunka-előnyomda a Patent Áruházban,** Főter 18. Legszebb külföldi munkák, feltűnően olcsó árak.

SPORT

A Victoria és Unirea veresége

Universitatea—KKASE 2:1 (1:0)

(Kolozsvár, október 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egyetem csapatának első őszi bajnoki mérkőzése a legteljesebb siker jegyében folyt le. Első félidő 30. percében a kitűnő Bonciucát (U) védhetetlen gólt fejel. A félidő további része is állandó U-támadással telik el, de Grant és Vancu a legértékesebb helyzeteket is kiaknázatlanul hagyják. A második félidőben a KASE tizenegyesből Kaucsár révén kiegyenlít. A mérkőzés már eldöntetlennek látszott, mikor az utolsó percben Vancu (U) góljá megszerzi csapatának az értékes két pontot. A mérkőzést Nagy Lajos kitűnően vezette.

CFR—Victoria 2:1 (2:1). 2000 néző. Mindvégig erős és rámenős játék mindkét résztől. A bajnokcsapat gólját Barabás, a vasutasokét Ujfalvi tizenegyesből és Feichinger lötték. Szükségbíró: Stotter.

Temesvár. TMTE—Unirea 2:1 (2:0). A munkáscsapat szenzációs győzelmet aratott a tavorit Unirea csapatán.

Arad. ATE—Gloria-CFR 1:1 (9:0)

Lugos. Kinizsi—Vulturul 1:0 (0:0). A mezőny legjobb embere Majerovics (Vulturul) kapus.

Nagyvárad. NAC—Bihorul 4:0. Csak egy félidőt játszottak le.

Lupény. Jiul—AMTE 3:0 (2:0).

Brassó. Olimpia—Brasovia 1:0 (0:0).

Máramarosziget. Sámson—Olimpia (Szatmár) 1:1 (1:0).

Szatmár. Bar-Kochba—Nagykárolyi AC 1:0 (0:0). II. o. bajnoki mérkőzés.

Hírek a Haggiborból. Pollák Dániel, a Haggibor kitűnő játékosa, ki hetekkel ezelőtt el-távozott Kolozsvárról, ismét visszatért egyesületébe. — **Deutsch Simi,** a marosvásárhelyiek népszerű játékosa, üzletet vásárolt Kolozsváron s így véglegesen Kolozsvárra költözik. A népszerű futballista már alá is írta belépési nyilatkozatát a Haggiborba. — **Bornstein,** a Haggibor kitűnő csatárjátékosa, visszaérkezett Kolozsvárra s továbbra is a Haggibor csapatában fog játszani.

Budapesti eredmények. MTK—Törekvés 2:1. Siklósi és Opató rugják a gólokat. Orth irányulást szenvedett.

FTC—BTC 3:0 (3:0).

UTE—III. ker. 2:0 (0:0).

KAC—UTSE 1:1 (1:0).

Vasas—Zugló 2:2 (2:1).

Vac—33 FC. 0:0.

KÖZGAZDASÁG

Csak ideiglenesen szüntették be az italmérési engedélyek kiadását. Megírta az Uj Kelet, hogy a pénzügyigazgatóságokhoz rendelt jött, melyszerint több italmérési engedélyt ezental nem adhatnak ki. Ma kiegészítő rendeletben közli a miniszter, hogy az engedélyek kiadásának felfüggesztése csupán átmeneti jellegű, míg az italmérési engedélyek körüli eljárást egységesítik Erdélyben és a regátban. Az erre vonatkozó rendelet még ez év folyamán elkészíti a minisztérium s azzal egyidejűleg a tilalmat is hatályon kívül helyezi.

A nagybányai Sfatul első tisztikara. A nemrég megalakult nagybányai Kereskedők Tanácsa most választotta meg első tisztikarát. Elnök lett Urdea György dr., alelnökök Hirsch Jakab, Kupás Gyula és Marosán Gyula, titkárok Schreiber Izidor és Török István, pénztáros Steiner Jenő, könyvtáros Gyirászán Sándor.

Oktoberi országos vásárok. Holnap 10-én Szászánya, Alparét, Csikszentdomokos, Köhalom, Mehádia, Nagysármás, Torockó, Vadász, Zsibó, Sepsiszentgyörgy. 11-én Erked, Felsőszálláspatak, Marosillye. 12-én Verespatak. 13-án Parajd, Mikeszáza. 14-én Báránykut és Stájlerlak.

Lejben kell fizetni ezental a vámot. Bukarestből jelentik: A legfelső vámbizottság már tíz nappal ezelőtt megszerkesztette az új export-import-tarifát, melyet Bratianu Vintila pénzügyminiszter kívánságára néhány módosítással Sassu kereskedelemügyi miniszter elé terjesztetek utólagos jóváhagyásra. Sassu miniszter Chicós technikai tanácsos referátuma alapján már aláírta az új vámdíjtételeket. Az új tarifa legfontosabb elvi reformja, hogy a vámdíjakat ezental lejben kell fizetni, nem pedig jó valutában. Ezuton a lej árfolyamát akarja megjavítani kormány, mely így gondolja a külföldi piacokon levő lejtételeket bevonnii. Az új tarifa a „Monitorul Oficial” legközelebbi számában fog megjelenni.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Kedd: Mignon. Kelmay Ilonka és Vajda László második fellépésével. Premierhelyárakkal. Premiérbérlet 10. szám. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Sorozatszám 66.

Szerda: Marinka a táncosnő. Operettujdonság nyolcadszor. Rendes helyárakkal. Bérietszünetben. Sorozatszám 67.

Csütörtök: Othello. Új szereposztással. Shakespeare-ciklus második estéje. Rendes helyárakkal. Bevezető előadást tart Janovics Jenő dr. Napi bérlet 21. szám. C. Előadás kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Sorozatszám 68.

Péntek: Marinka a táncosnő. Operettujdonság kilencedszer. Rendes helyárakkal. Bérlet-szünetben. Sorozatszám 69.

Szombat délután 3 órákor: Az a huncut kemény-seprő. Gyermekelőadás olcsó helyárakkal. Sarkadi Aladár fellépésével. Sorozatszám 70.

Szombat este fél 8 órákor: Levendula. Operett-repriz. Új szereposztással: Kolbayval, Zöldhelyivel, Neményivel, Tolnayval, Bányásszal. Premierhelyárakkal. Napi bérlet 22. szám. A. Sorozatszám 71.

Szombat este fél 11 órákor: A bátor Salamon. Ujdonság először. Sarkadi Aladár vendég-játékával. Bérlet-szünetben. Premierhelyárakkal. A premiérbérlek jegyeit hétfő déli 12 óráig tartja fenn a pénztár. Sorozatszám 72.

Vasárnap délután 3 órákor: Szerencsetánc. Sarkadi Aladár fellépésével. Mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám 73.

Vasárnap este fél 8 órákor: Levendula. Zöldhelyivel, Kolbayval, Tolnayval, Neményivel, Bányásszal. Premierhelyárakkal. Napi bérlet 23. szám. B. Sorozatszám 74.

Vasárnap este fél 11 órákor: A bátor Salamon. Ujdonság másodszer. Sarkadi Aladár vendég-játékával. Sorozatszám 75.

Róka, kelme, **Szörme**festés,
vegytisztítás legszebb kivitelben
a
KRISTÁLY
nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

Ha művészi kivitelű fa vas butort
akar venni, ne sajnálja az utat **Marosvásárhelyre** és tekintse meg a
SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermeit
Asztalosok furnírészkeleteiket legolcsóbban itt szerezhetik be

Engros

Karlshadi
porcellán
edények,
tábla-üveg.

Endefall

Mindenféle
poóharak,
demyonok,
palackok,

lámpaárúk bármily mennyiségben legelőnyösebben

AUSLÄNDER LAJOSNÁL

CLUJ,

Piata M. Viteazul (Széchenyi-tér) 39, Telefon 954.

Prima

**bácskai
kender**Kapható:
Havas Dezső
Timişoara**Első Erdélyrészi Ékszerárugyár**Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 ★ Sürgöny: Juvaere, Cluj**Ékszerárugyártás, nagykereskedés**Fogászati arany ★ Arany, ezüst és
és forrasztó " platínaváltássalKienzele és Schwarzwaldi órák képviselője, gyári lerakata
Csak viszontelárusítóknak!**Krébsz J.**

bőrönd és sportcikk árúgyára

CLUJ

Strada Regele Ferdinand 77.
Gyár: Str. Bucovina 4.

G Y Á R T

Utazóbőröndöt
Férfi nyári divatövet
Football-labdát
Lábszárvédőt
stb.

Legelőcsőbb beszerzési forrás!

Telefon 81.

LádagyárFióküzlet:
EgeresMindennemű jádákát és fadóbozókat összeszegezett
és szétszedett részekben megrendelésre azonnal
készít és szállít a legelőcsőbb napi áron 1331**Sajovics és Lebovits** fakeskedés
és ládagyár
Cluj, Strada Cernaui (volt Kajántói-ut) 1 szám**Fiatal, ügyes irodaszolgát felvesz
a kiadóhivatal, Str. Baron L. Pop 10****5.**m e g n y i l t
**Románia legmodernebb
szőrmeáruháza**

(Blănăria mode de Paris)

Szőrmeáruházban állandó nagy választék!
Megrendelések, javítások elfogadtnakKülföldi likőr- és pezsgő-
különlegességek kaphatók**LUCULLUS-nál** Oradea-Mare
Bémer-tér. 1392

Elsőrangú minőségénél fogva legkedveltebb

TORDAI SÖR

Különlegességei

GLORIA DUPLA TÁPSÖR
MALÁTA

mely orvosilag is ajánlhatik, valamint a kiválóan ízletes világos

KORONASÖR

Gyár:

TURDA

Telefon 5.

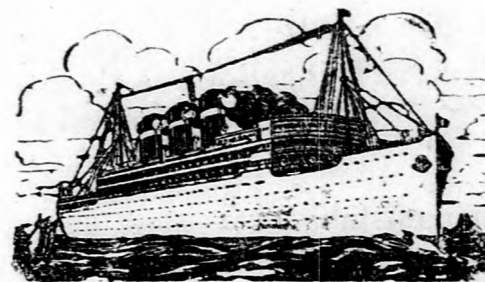
Főraktár:

CLUJ

Telef. 394.

★
A legjobb és
legdivatosabb
cipő a közismert**„Chaussures Echo“**

védjeggyel ellátott cipő!

Európa-Brasília
Európa-ArgentínaEurópa-Uruguay
Behajózás: Amsterdam**Lloydul Regal Olandez****S. A. R. Oradea-Mare (Nagyvárad)**

Képviselő: Cunard Line S. A. R., Európa-America U. S. Európa-Canada

További felvilágosításért és egyszersmint földművesek Braziliába való díjmentes utazásért forduljanak
bizalommal**LLOYDUL REGAL OLANDEZ S. A. R. társasághoz**

Filiale Oradea-Mare, Rimanóczy-utca 5.

IZRAEL & Co.

szőrmeáruházában

Cluj, Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 2

Bundák . . . 16000

Sportkabátok . . . 3000

Boák . . . 475

Gyermekekabátok 800

leitől
feljebb kaphatók**Nagy választék szőrmeáruházban!**EZERESZTŐ
HIVATAL É
Cluj, Kolozsv
L. Pop (Bras
Tel. fon: Sz
és kiadóhiva
Zs. N. Sz.
A kéziratok
szerkesztőse
zendők. Kézi
adunk

Cluj-Koloz

társ
am
ból
és
mél
SeyAzzal
Palesztinába
halálraítelt
ott tartózkod
nem hogy
a zsidó nem
valóság ut
meg is való
keresztül J
galileában
is, de anná
van a zsidó

Tibéri

országutak
völgyeket.
és közöttük
is találtam.
terheket, he
hosszat fara
Ezt a fán
asszonyok
semmivel se
a férfiak. A
dolgoznak i
egy asszony
végezte mu
Orosz zsidó
ruha volt ra
atlétatermet
Arca a nap
ból szelid k
az asszonyPa
férfiakkal, n
zunk: feltár
annyiunkna
Nagyon jól
teljes megv
De abban b
generációk
fizetés? Nag
hogy táplál
vagyunk, m
élhetünk.Tel-A
lyet meglát
ezen a hely
moksivatag
termett. Ma
kulturáltabl
házak kerte
várdok és n
megalapítás
iszakossal, t
még nem v
legnagyobb
E munkáso
zett ember,
nők, egy
mennyien f
Európában.
val szolgál
gukat a leg
minden ny
fiak és nők
tással, vagy
hanem a n
lakatosok, a
mosok dolg
ültettek ed
tettek elő,
borítsák be
dákát, elem